

CRUCEA „SERVICIUL CREDINCIOS” ACORDATĂ ÎN 1919 UNUI MECANIC-ELECTRICIAN DIN ALBA IULIA

LAURENȚIU-ȘTEFAN SZEMKOVICS
Arhivele Naționale Istorice Centrale, București

The “Faithful Service” Cross Awarded to a Mechanic-Electrician from Alba Iulia in 1919 ABSTRACT

In the article *The “Faithful Service” Cross awarded to a Mechanic-Electrician from Alba Iulia in 1919*, it is presented, using phaleristics, heraldry and sigillography, the “Faithful Service” Cross 1st class which was granted by Ferdinand I, the king of Romania, in 1919, to Emanuel Mirzescu, mechanic-electrician from Alba Iulia.

Cuvinte-cheie: Alba Iulia, crucea „Serviciul Credincios”, faleristică, heraldică, sigilografie
Key words: Alba Iulia, the “Faithful Service” Cross, faleristics, heraldry, sigilography

Ca urmare a adresei lui Henri Catargi, mareșalul Curții Regale, din 9 martie 1919¹, precum și a raportului lui Mihai Pherekyde, ministru al Afacerilor Străine, cancelar al Ordinilor, nr. 3715 din 14 martie 1919², regele Ferdinand I a semnat la București, în ziua de 21 martie 1919, Decretul nr. 1308, prin care acorda lui Emanuel Mirzescu, mecanic-electrician din Alba Iulia, Crucea „Serviciul Credincios” Clasa I³. Potrivit adevărului de primire a Crucii „Serviciul Credincios” Clasa I, semnată la București, la data de 19 ianuarie 1919, Mirzescu Emanuel s-a născut la 23 decembrie 1888, în localitatea Galtiu, comitatul Alba Inferioară și își avea domiciliul în Alba Iulia⁴.

Prezentăm, apelând la faleristică⁵, la heraldică⁶ și la sigilografie⁷, descrierea decorației, stema României de la 1872 și reproducerea grafică care provin de la

¹ ANIC, fond *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor*, dos. 218/1919.

² *Loc. cit.*

³ *Loc. cit.*

⁴ *Loc. cit.*

⁵ Faleristica = disciplină auxiliară a istoriei care se ocupă cu studiul decorațiilor (ordine, cruci, medalii și semne onorifice) (Bahrin 2005, p. 11-12).

⁶ Heraldica = disciplină auxiliară a istoriei care studiază stemele, blazoanele etc. (Marcu 2000, p. 422).

⁷ Sigilografia este o disciplină auxiliară a istoriei care se ocupă cu studiul sigiliilor și matricelor sigilare. Franceză la origine, această disciplină nu a întârziat să se extindă în toată Europa, pretutindeni unde, încă din Evul Mediu, se impunea obiceiul de a valida documentele cu sigiliu (Chassel 2007, p. 9).

Arhivele Naționale Istorice Centrale din București și de la Batalionul 47 Comunicații și Informatică „General Nicolae Petrescu” din Buzău.

Crucea „Serviciul Credincios” a fost instituită în anul 1906, cu ocazia sărbătoririi jubileului de 40 de ani de la urcarea pe tron a regelui Carol I și s-a conferit pentru a recompensa serviciile militare și civile aduse statului în toate ramurile activității publice. Conform *Regulamentului pentru instituirea Crucii și Medaliei „Serviciul Credincios”*, sancționat prin decretul regal nr. 3507 din 11 octombrie 1906⁸, Crucea „Serviciul Credincios” avea două clase: clasa I (de metal galben) și clasa a II-a (de metal alb). Crucea era de metal, cu diametrul de 32 mm și grosimea de 2,5 mm, cu brațele care se lăteau spre extremități, cu capetele terminate în acolade, încărcate⁹ cu câte o frunză de stejar; între brațe erau raze convergente, descrescătoare de la mijloc către margini. Pe avers, gravată, în excizie¹⁰, într-un medalion rotund, se află stema României de la 1872¹¹ (fără pavilion), iar pe revers, într-un medalion rotund, între două ramuri de laur și de stejar¹², așezate circular și prinse jos cu o fundă, inscripția gravată, în excizie, pe două rânduri: SERVICIU / CREDINCIOSU.

Crucea este surmontată de o coroană închisă¹³, terminată cu glob crucifer¹⁴ de care se prindea, printr-un inel, panglica de moar albastru-deschis, bordată cu câte o dungă argintie pe fiecare margine.

Stema României de la 1872 de pe această decorație: scut cu colțurile superioare retezate, concavitate pe flancuri, talpa în arc trilobat (lobul central mai

⁸ Aflat, sub formă de copie, la ANIC, fond *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor*, dos. 642.

⁹ Încărcat = termen care indică faptul că într-o piesă heraldică s-au plasat una sau mai multe mobile (Dicționar 1982, p. 146).

¹⁰ Gravarea sigiliilor = se poate face în adâncime (*incizie*), pentru sigilarea în ceară sau cocă, ori în relief (*excizie*), pentru sigilarea în tuș sau fum (*ibidem*, p. 128).

¹¹ Promulgată prin *Legea pentru modificarea armelor țării*, publicată în *Monitorul Oficial* nr. 57 din 11/23 martie 1872, p. 337 (Vasilie-Năsturel 1892 p. 219-221; Vasiliu-Năsturel 1903 p. 103-110; Grecianu 1900, anexa de la p. 49; Moisil 1938, p. 59-71; Cernovodeanu 1977, p. 161; Cernovodeanu 2005, p. 406; Dogaru 1984, p. 46; Dogaru 1994, p. 61-62; Dogaru 2000, p. 10-11; Cristache, Dogaru 2003, p. 128-129; Szemkovics 2012, p. 35-36; Szemkovics 2014, p. 31-33).

¹² Ramura = de laur este simbolul victoriei, cea de măsline, emblema păcii, iar cea de stejar semnifică forța (Magny 1858, p. LXIV; Impelluso 2009, p. 38, 43).

¹³ Coroană închisă = coroana formată dintr-un cerc frontal de care se prind mai multe arcuri ce se unesc în partea superioară; de obicei este dotată cu pietre prețioase și terminată printr-un glob crucifer (Dicționar 1982, p. 90).

¹⁴ Glob crucifer = sferă suprapusă de o cruce care se găsește în vârful coroanelor închise, în mâna unor personaje sau deasupra unor scuturi; este însemn al puterii suverane, atribut al suveranității. În heraldica românească globul crucifer este întâlnit în stemele Țării Românești, în armele Moldovei și armeriile statului român. Sfera simbolizează pământul, iar crucea de pe sferă simbolizează dominația creștină asupra lumii (*ibidem*, p. 127; Rapelli 2009, p. 40-41).

mare și în formă de acoladă), scartelat¹⁵, având în cartierul 1, pe albastru¹⁶, acvila cruciată¹⁷, văzută din față, încoronată¹⁸, cu capul spre dextra¹⁹, aripile deschise și cu zborul²⁰ în sus (simbolul Țării Românești), în 2, pe roșu²¹, capul de zimbru, redat din față (simbolul Moldovei), în 3, pe roșu, un leu²² încoronat, născând²³ dintr-o coroană deschisă²⁴ și privind spre o stea aflată în fața lui, între labelle anterioare (simbolul banatului Craiovei), în 4, pe albastru, doi delfini afrontați²⁵, cu capetele în jos și cu cozile ridicate și terminate în floare de lalea (simbolul țărmurilor Mării Negre). Peste tot, un scut de dimensiuni mai mici, sfertuit²⁶, având în cartierele 1 și 4 argint²⁷, în 2 și 3 negru²⁸. Scutul mare, timbrat²⁹ de o coroană închisă, terminată cu glob crucifer și așezat pe două arabescuri acolate³⁰,

¹⁵ Scartelat = scut împărțit în patru secțiuni egale printr-o linie verticală și una orizontală. Cele patru secțiuni rezultate se numesc cartiere (Galway 1901, p. 206).

¹⁶ Albastru = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii orizontale plasate la distanță egală. Semnifică loialitate, fidelitate, frumusețe (Porte 1861, p. 11).

¹⁷ Acvila cruciată = pasăre heraldică purtând în cioc o cruce (Dicționar 1982, p. 17).

¹⁸ Încoronat = se spune despre animale sau despre figuri umane care au o coroană pe cap (Maigne 1860, p. 233).

¹⁹ Dextra = termen prin care se indică poziția unei mobile în scut, la dreapta; în heraldică poziția dreapta-stânga este inversă decât în accepțiunea curentă (Dicționar 1982, p. 100).

²⁰ Zbor = figură heraldică naturală reprezentată ca două aripi de pasăre (când acestea sunt de îngeri sau grifoni, pot fi denumite și cu termenul de *aripi*). Când se utilizează o singură aripă, se blazonează cu termenul de *semizbor* (*ibidem*, p. 238).

²¹ Roșu = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii verticale plasate la distanță egală. Semnifică curaj, dârzenie, îndrăzneală, dragoste, sacrificiu, bunătate, vigilență și justiție (Porte 1861, p. 11; Dicționar 1982, p. 201).

²² Leul = unul dintre cele mai nobile animale, fiind reprezentat din profil și stând pe labelle de dinapoi. Gura larg deschisă îi arată dinții ascuțiți și o limbă recurbată. Coada sa se înalță dreaptă terminându-se printr-un smoc de păr întors spre spate. Este simbolul forței, al curajului și al generozității (Galway 1901, p. 316-317; Genouillac 1868, p. 22).

²³ Se vede doar jumătatea de sus a leului.

²⁴ Coroană deschisă = coroana formată dintr-un arc frontal și mai multe fleuroane; deseori între fleuroane se interpun arcuri perlate, iar cercul frontal este împodobit cu pietre prețioase (Dicționar 1982, p. 90).

²⁵ Afrontat = se spune despre două animale care se privesc (Maigne 1860, p. 219).

²⁶ Sfertuit (scut sfertuit) = scut împărțit în patru părți egale, numite cartiere (Dicționar 1982, p. 212).

²⁷ Argint = metal utilizat în alcătuirea stemelor, reprezentat convențional prin câmp alb, respectiv suprafață liberă. Simbolizează puritate, nevinovăție, sinceritate (Genouillac 1868, p. 16-17).

²⁸ Negru = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii verticale suprapuse pe linii orizontale. Semnifică știință, modestie, durere, prudență (Dicționar 1982, p. 173).

²⁹ Timbrat = termen care indică poziția unei mobile față de scut. Este propriu coifului cu cimier și lambrechini (*ibidem*, p. 230).

³⁰ Acolat = atributul oricărui animal care are un colier sau o coroană după gât; macle, romburi, ace de ceasornic etc., care se ating la unghiurile lor laterale; un butuc de viță de vie agățat de un arac; un șarpe încolăcindu-se în jurul unui arbore, unei plane sau unei coloane; două ecusoane unite împreună pe flancuri; coliere sau panglici de ordine de cavalerie care înconjoară scutul (Galway 1901, p. 5).

are ca suport³¹ doi lei, afrontați, limbați, cu cozile trecute printre picioare, care îl susțin cu o labă anterioară de câte un colț de sus, iar cu cealaltă de flancuri, intrând, parțial, și în interior (simbolul Daciei); sub scut, pe o eșarfă concavă, cu mici ondulații, deviza³² familiei de Hohenzollern: NIHIL SINE DEO (NIMIC FĂRĂ DUMNEZEU). Plansa cu stema color a României de la 1872 se află, de asemenea, la Arhivele Naționale Istorice Centrale³³.

List of illustrations

Fig. 1 – Address of Henri Catargi, Marshal of the Royal Court, 9 March 1919

Fig. 2 – Report of M. Pherekyde, Minister of Foreign Affairs, Chancellor of Orders, no. 3715 of 14 March 1919

Fig. 3 – Royal Decree No. 1308 of 21 March 1919

Fig. 4 – Emanuel Mirzescu's certificate of receipt of the Cross "Faithful Service" class I, signed in Bucharest, 19 January 1919

Fig. 5 – The "Faithful Service" Cross class I, model 1906 (obverse and reverse). Source: "General Nicolae Petrescu" 47th Communications and Informatics Battalion, Buzău

Fig. 6 – Coat of arms of Romania from 1872 (with the metals and colours rendered by conventional codes)

³¹ Suport = element exterior al scutului, reprezentat de un animal având rolul de a sprijini scutul (Dicționar 1982, p. 225).

³² Deviza = inscripție conținând o maximă morală, o exclamație, o formulă de credință, un angajament (*ibidem*, p. 100).

³³ *Comisia Consultativă Heraldică*, dos. 3.

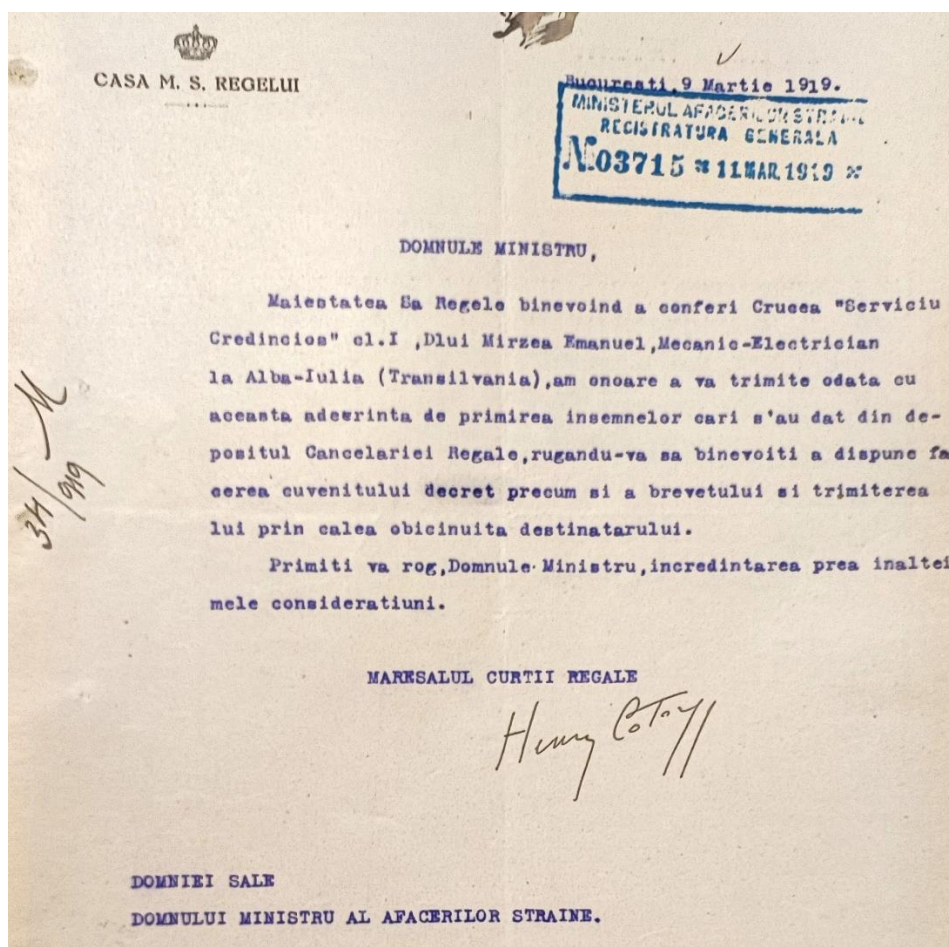

Fig. 1 – Adresa lui Henri Catargi, mareșalul Curții Regale, din 9 martie 1919

Sire,

*Maiestatea Voastră binevoindă a
conferi, crucă „Serviciul Credincios” clasa I^a
Domnului Emanuel Mircescu, mecanic, electrician
din Alba-Tulia, am onoarea a O rugă respectuos
să binevoiască a semna aci alăturatul proiect
de Decret.*

Sunt cu cel mai adânc respect

Sire,

*al Maiestatei Voastre
prea plecat și prea supus servitor
Ministru al Afacerilor Străine ad interim
Cancelar al Ordinilor*

M. Șeremeta

*București
14 Martie 1919
N. 3715.*

Fig. 2 – Raportul lui M. Pherekyde, ministru al Afacerilor Străine, cancelar al Ordinilor, nr. 3715 din 14 martie 1919

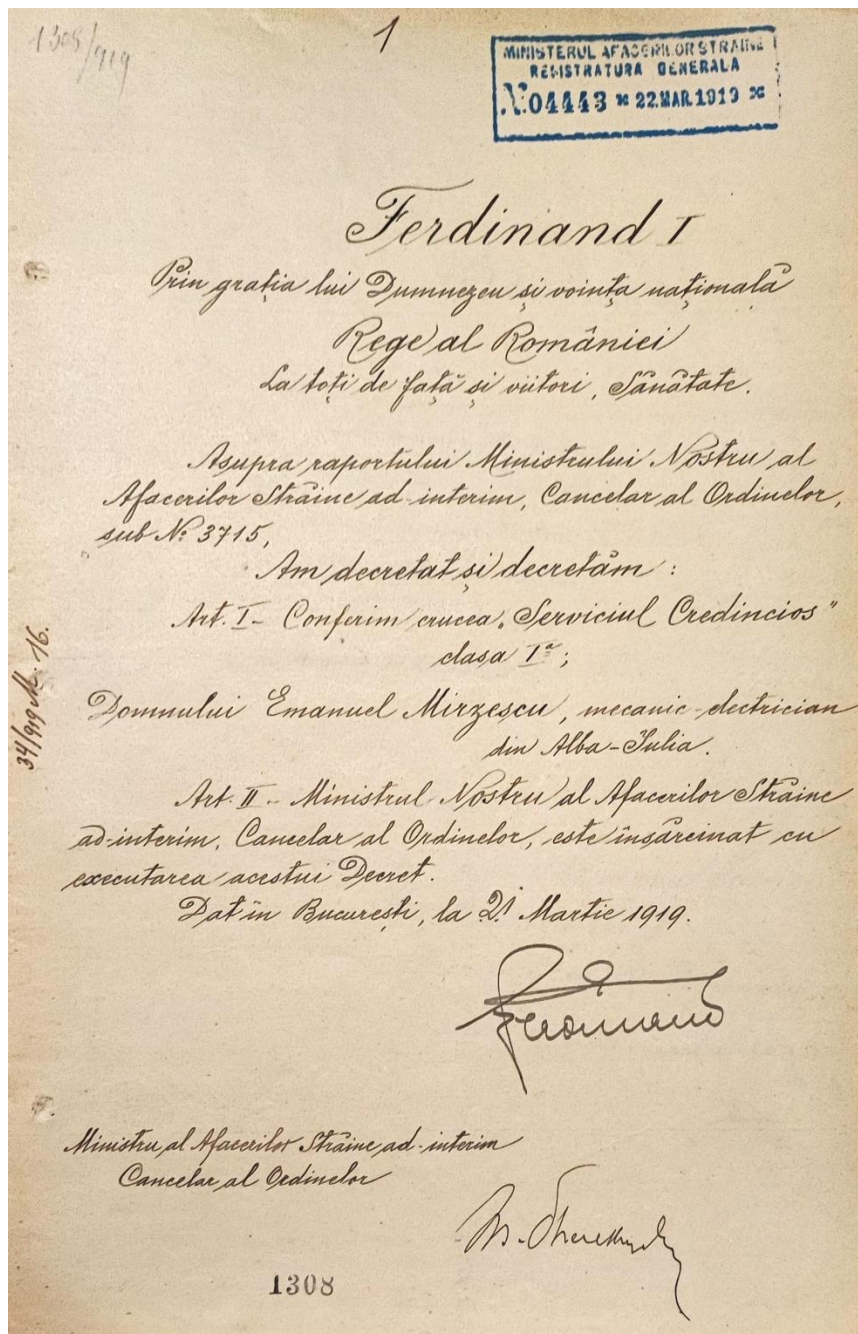

Fig. 3 – Decretul Regal nr. 1308 din 21 martie 1919

2

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE.
 CANCELARIA ORDINELOR.

N.º

Adeverință de primire.

Subsumatul.

Numele de familie: *Mirzescu*
 Numele de botez: *Emanuel*
 Data și locul nașterii: *23 Decembrie 1888 la Galtiu*
(Comitatul alba Superioră) - Transilvania -
 Domiciliul: *Alba Iulia*
 Pozițiunea socială (grade și funcțiuni): *Mecanic - electician*

Nationalitatea: *Român -*

incerdentivă că a primit Crucea „Serviciul Credincios”
clasa I

București, în 19 Ianuarie 1919.

(Semnatura) *Emanuel Mirzescu*

Fig. 4 – Adeverința lui Emanuel Mirzescu de primire a Crucii „Serviciul Credincios” clasa I, semnată la București, la data de 19 ianuarie 1919

Fig. 5 – Crucea „Serviciul Credincios” clasa I, model 1906 (avers și revers).
Sursa: Batalionul 47 Comunicații și Informatică „General Nicolae Petrescu” din Buzău

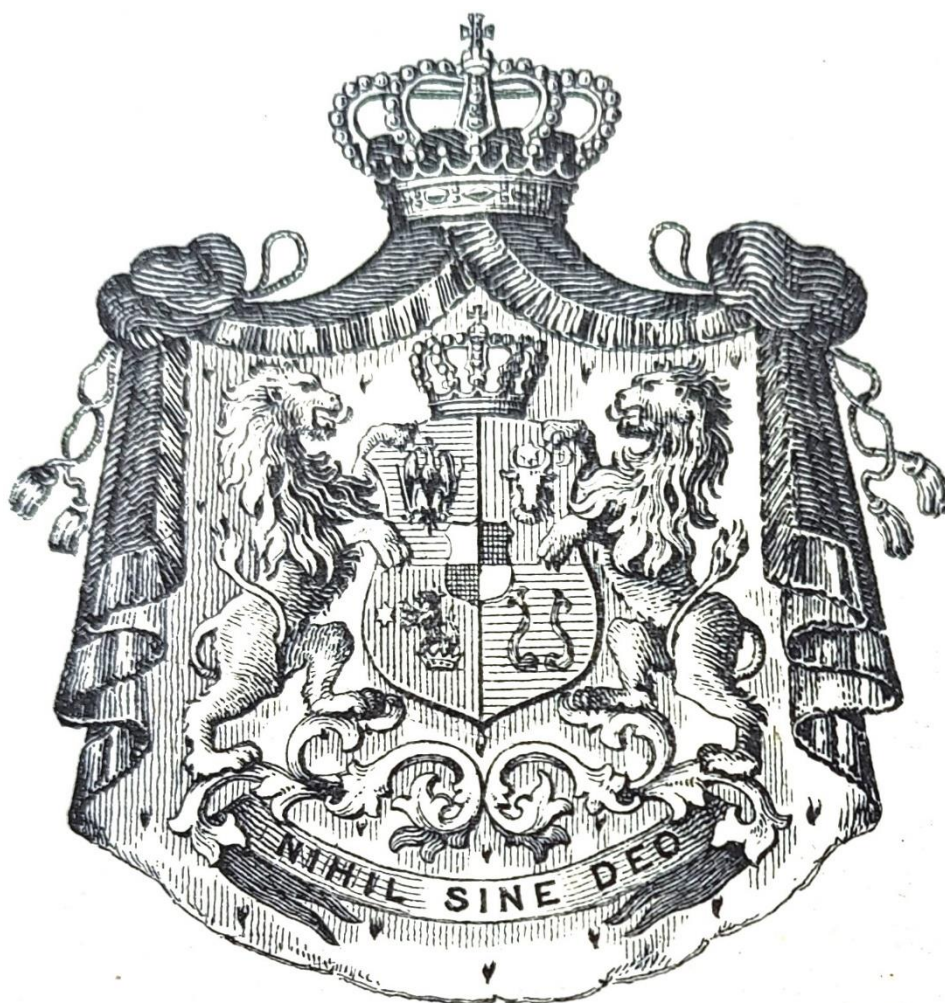

Fig. 6 – Stema României de la 1872 (având metalele și culorile redată prin coduri convenționale)

Abrevieri bibliografice

- ANIC – Arhivele Naționale Istorice Centrale
- Bahrin 2005 – Dorel Bahrin, *Sistemul decorațiilor militare – 2000. Sistemul național de decorații*, București, 2005
- Cernovodeanu 1977 – Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, București, 1977
- Cernovodeanu 2005 – Dan Cernovodeanu, *Evoluția armeriilor Țărilor Române de la apariția lor și până în zilele noastre (sec. XIII-XX)*, traducere din limba franceză Livia Sîrbu, Brăila, 2005
- Chassel 2007 – Jean-Luc Chassel, "Les sceaux dans l'Histoire, l'Histoire dans les sceaux", în *Les sceaux, sources de l'histoire médiévale en Champagne (Actes des tables rondes de Troyes et de Reims, 2003-2004)*, sous la direction de Jean-Luc Chassel, Paris, 2007, p. 9-17
- Cristache, Dogaru 2003 – Cristache Gheorghe, Maria Dogaru, *Simbolurile naționale ale României*, București, 2003
- Dicționar 1982 – *Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, genealogie, heraldică, paleografie, sigilografie*, București, 1982
- Dogaru 1984 – Maria Dogaru, *Colecțiile de matrice sigilare ale Arhivelor Statului*, București, 1984
- Dogaru 1994 – Maria Dogaru, *Din heraldica României. Album*, București, 1994
- Dogaru 2000 – Maria Dogaru, *Tipare sigilare provenind de la suveranii României (1866-1947)*, București, 2000
- Galway 1901 – Alphonse-Charles-Albert O'Kelly de Galway, *Dictionnaire archéologique et explicatif de la science du blason*, tome I, Bergerac, 1901
- Genouillac 1868 – H. Gourdon de Genouillac, *Les Mystères du blason de la noblesse et de la féodalité. Curiosités – bizarreries et singularités*, Paris, 1868
- Grecianu 1900 – Ștefan D. Grecianu, *Eraldica română. Actele privitoare la stabilirea armeriilor oficiale cu planșe și vocabular*, Bucuresci, 1900
- Impelluso 2009 – Lucia Impelluso, *Natura și simbolurile sale. Plante, flori și animale*, București, 2009
- Magny 1858 – *La science du blason accompagnée d'un armorial general des familles nobles de l'Europe* publié par M. Vicomte de Magny, Paris, à l'Institut Héraldique, MDCCCLVIII
- Maigne 1860 – W. Maigne, *Abrégé méthodique de la science des armoiries suivi d'un glossaire des attributs héraldiques, d'un traité élémentaire des ordres des chevalerie et de notions sur les classes nobles, les anoblissements, l'origine des noms de famille, les preuves de noblesse, les titres, les usurpations et la législation nobiliaires*, Paris, 1860
- Marcu 2000 – Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, București, 2000
- Moisil 1938 – Constantin Moisil, „Stema României”, în *Enciclopedia României*, vol. I, 1938, p. 59-71
- Porte 1861 – Jean-Pierre Armand de la Porte, *Trésor héraldique d'après d'Hozier, Ménétrier, Boisseau, etc.*, Paris, Leipzig, H. Casterman, Tournai, 1861
- Rapelli 2009 – Paola Rapelli, *Simboluri ale puterii și mari dinastii*, București, 2009
- Szemkovics 2012 – Laurențiu-Ștefan Szemkovics, *Matrice sigilare aparținând Ministerului de Interne și unor structuri polițienești (1831-1931)*, București, 2012
- Szemkovics 2014 – Laurențiu-Ștefan Szemkovics, *Steme din emblemele matricelor sigilare care au aparținut unor unități de poliție (1831-1921)*, București, 2014
- Vasiliu-Năsturel 1892 – Petre Vasiliu-Năsturel, *Stema României. Studiu critic din punct de vedere heraldic cu numeroase figuri în text*, București, 1892
- Vasiliu-Năsturel 1903 – Petre Vasiliu-Năsturel, *Steagul, stema română, însemnele domnești, trofee. Cercetare critică pe terenul istoriei (cu numeroase figuri în culori)*, București, 1903

